

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 85 0 К 060435 19 Квлз 2
Бања Лука, 27.07.2020. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Обрена Бужанина, Горане Микеш, Едине Чупељић и Биљане Томић као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђеног Д.В. због кривичног дјела обљуба злоупотребом положаја из члана 196. став 1. у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђеног, адвоката С.М. из Д. поднијетом против правоснажне пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 К 060435 19 Кж 2 од 29.08.2019. године, у сједници вијећа одржаној дана 27.07.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног Д.В., поднијет против правоснажне пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 К 060435 19 Кж 2 од 29.08.2019. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 К 060435 19 Кж 2 од 29.08.2019. године одбијене су као неосноване жалбе оптуженог, његовог браниоца и окружног јавног тужиоца, те је потврђена пресуда Основног суда у Добоју број 85 0 К 060435 17 К од 19.03.2018. године, којом је оглашен кривим оптужени Д.В. што је учинио кривично дјело обљуба злоупотребом положаја из члана 196. став 1. у вези са чланом 20. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 49/03, 108/04, 37/06, 73/10, 1/12 и 67/13, у даљем тексту: КЗ РС) и осуђен на казну затвора у трајању од 4 (четири) мјесеца. Оптужени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 1.541,75 КМ и паушал у износу од 150,00 КМ, оштећена С.П., је са имовинскоправним захтјевом упућена на парнични поступак.

Против цитиране правоснажне пресуде окружног суда захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено је поднио бранилац осуђеног, адвокат С.М. из Д. због повреде одредаба члана 311. став 1. тачка г) Закона о кривичном поступку и повреде Кривичног закона, с приједлогом да се Захтјев уважи и преиначе првостепена и другостепена пресуда и оптужени ослободи од одговорности, или укину и отвори претрес ради разматрања спорних чињеница.

У одговору на Захтјев замјеник главног републичког јавног тужиоца Светлана Брковић је оспорила основаност Захтјева, те предложила да се Захтјев одбије као неоснован у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се примјеном одредби члана 354. став 1. ЗКП РС ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позива подносилац Захтјева, те након што је размотрио списе предмета са пресудама против којих је Захтјев поднијет, одлучио је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. ове законске одредбе. Ограничењима из става 2. искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају, Захтјевом се правоснажна пресуда побија по основу оба наведена законска разлога за подношење овог ванредног правног лијека.

Када је у питању наведени облик битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС који се огледа у повреди права на одбрану, Захтјев у образложењу истиче да је ова битна повреда учињена у жалбеном поступку на начин што другостепени суд није образложио жалбене наводе браниоца у погледу противрјечних исказа оштећене датих у истрази и на главном претресу у погледу одлучних чињенице од значаја за правну квалификацију радњи оптуженог, посебно замјерајући суду да није дао довољно разлога због чега је прихваћен исказ оштећене дат у истрази (на којем се заснива побијана пресуда), а не исказ дат на главном претресу. При томе се апострофира неувјерљивост и нелогичност тврдњи садржаних у исказу оштећене из истраге посматрано с аспекта начина, околности и мјеста извршења дјела.

Неоснован је приговор Захтјева заснован на тврдњи да је у поступку доношења побијане другостепене пресуде повријеђено право на одбрану оптуженог на начин што другостепени суд није дао разлоге на жалбене приговоре од одлучног значаја.

Наиме, када су у питању одлуке суда више инстанце (с обзиром на природу одлуке), према пракси Европског суда коју слиједи и Уставни суд Босне и Херцеговине у својим одлукама, довољно је да образложење одлуке садржи слагање са утврђењем нижестепеног суда, тако што ће виши суд у образложење своје одлуке инкорпорирати или упутити на разлоге из образложења нижестепеног суда, или на други начин указати да се слаже с њима (види Европски суд, *Гарџија Руиз против Шпаније*, 1999-І; Уставни суд, *АП 2137/14* од 15.04.2015. године). Суштински захтјев, када се ради о одлуци вишег суда, је да виши суд укаже на то да је размотрио питања истакнута у жалби која су била од суштинског значаја (Европски суд, *Хелле против Финске*, 1997-VIII, 26 ЕНRR 159) и

да жалбу није одбио прије него што ју је претходно размотрио (Европски суд, *Линднер I Хаммермауер против Румуније*, ХУДОЦ [2002]).

Дакле, када се ради о одлуци суда више инстанце донесене у поступку по жалби на првостепену пресуду, од суштинског значаја посматрано с аспекта права на одбрану и права на дјелотворан правни лијек, је то да је другостепени суд прије доношења одлуке по жалби размотрио све релевантне жалбене приговоре на првостепену пресуду и навео разлоге у образложењу пресуде за њихово неприхватање.

У конкретном случају, сви жалбени приговори браниоца осуђеног, укључујући и оне приговоре које Захтјев апострофира (којима се првенствено указује на контрадикторност исказа оштећене датих у истрази и на главном претресу, те неуверљивост исказа датог у истрази на којем се заснива побијана пресуда) су претходно интерпретирани у образложењу побијане другостепене пресуде, а потом оцјењени, па прихвативши као правилну чињеничну основу пресуде и ваљаност датих разлога за све утврђене чињенице од одлучног значаја, другостепени суд се сагласио са разлозима првостепене пресуде које је инкорпорирао у врло детаљно образложење своје пресуде (страна 2. посљедњи пасус, страна 3., страна 4. и страна 5. први пасус). Па како то представља прихватљив методолошки приступ образлагања одлука другостепених судова у смислу правних стандарда изражених у цитираним одлукама Европског суда и Уставног суда Босне и Херцеговине, те како из образложења побијане другостепене пресуде несумњиво произлази да је другостепени суд прије доношења одлуке о жалби размотрио све релевантне жалбене приговоре, онда нема мјеста тврдњи Захтјева о учињеној повреди права на одбрану у жалбеном поступку која би се огледала у повреди права на ефективан правни лијек.

Дакле, осуђени је користио право на жалбу против првостепене пресуде (коју је изјавио лично и преко браниоца), ове жалбе је другостепени суд размотрио испитујући првостепену пресуду у дијелу који је побијан овим жалбама, као и жалбом окружног јавног тужиоца, а у образложењу другостепене пресуде су дати разлози због којих су жалбе оцјењене као неосноване, па на самој чињеници да жалбени поступак у конкретном случају није резултирао жељеним исходом за осуђеног, не може се заснивати тврдња Захтјева да је побијаном другостепеном пресудом повријеђено право осуђеног на одбрану у виду изостанка разлога за изнесене жалбене приговоре.

Повреда Кривичног закона је у истом облику, којим се оспорава правна квалификација радњи оптуженог предузетих критичног догађаја истицана и у жалби на првостепену пресуду. Аргументи захтјева у контексту ове повреде се заснивају на тврдњи да је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примјењен закон који се не може примјенити, а слиједом тога да су радње оптуженог погрешно правно квалификоване као покушај кривичног дјела обљуба злоупотребом положаја из члана 196. став 1. у вези са чланом 20. КЗ РС. Дакле, у овом сегменту побијања правоснажне пресуде се сугерише (премда то експлицитно није назначено), да су учињене повреде Кривичног закона из члана 312. тачка а) и тачка г) ЗКП РС.

Приговори Захтјева по овом основу побијања правоснажне пресуде се једним дијелом односе на оспоравање правилност утврђеног чињеничног стања кроз тврдњу да окружно тужилаштво није ван разумне сумње доказало да је оптужени починио

предметно кривично дјело, јер оптужени, према тврдњи Захтјева, није покушао навести на обљубу оштећену, па да је слиједом тога суд је погрешно примјенио Кривични закон када је радње оптуженог правно квалификовао као предметно кривично дјело.

На наведеном приговору Захтјева о мањкавостима чињеничне основе побијане правоснажне пресуде не може се градити теза о повреди Кривичног закона, јер повреда Кривичног закона као основ за подношење овог ванредног правног лијека против правоснажне пресуде, у смислу цитираних одредби члана 350. ЗКП РС, подразумјева да су у тој пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице, а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу, требало донијети другачију пресуду. Закон не предвиђа могућност побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а слиједом тога повреда Кривичног закона, као законски разлог за овај правни лијек, се не може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде.

Неоснован је и приговор Захтјева заснован на тврдњи да је у поступку доношења побијане пресуде учињена повреда Кривичног закона из члана 312. тачка г) ЗКП РС, на начин што је суд у погледу кривичног дјела примјенио закон који се није могао примјенити, сугеришући да се на конкретан случај требао примјенити Кривични законик Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 64/17, у даљем тексту: Кривични законик) као блажи закон, а чијом примјеном радње осуђеног чињенично описане у изреци пресуде не манифестују покушај кривичног дјела обљуба злоупотребом положаја, на које дјело се односи осуда по побијаној правоснажној пресуди.

Наиме, у прилог изнесене тврдње Захтјев апострофира одредбу члана 22. Кривичног законика која регулише кажњивост покушаја кривичног дјела, па цитирајући коректно садржај ове законске одредбе, по којој ће (према критерију прописане казне за кривично дјело) бити кажњен за покушај кривичног дјела онај починилац који са умишљајем започне извршење кривичног дјела, (али га не доврши) за које се по закону може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна..., а потом изводи закључак да таква формулација подразумјева кажњивост покушаја кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора преко пет година (најмање пет година и један дан). Слиједом таквог закључка Захтјев истиче да оптужени ни теоријски није могао бити кажњен за покушај предметног кривичног дјела и ако се ради о кривичном дјелу за које је запријеђена казна до пет година и према Кривичном законнику (који, као блажи закон, за примјену на конкретан случај Захтјев сугерише).

Међутим, наведена теза Захтјева је очигледно резултат погрешног тумачења цитиране одредбе члана 22. Кривичног законика која регулише кажњивост покушаја кривичног дјела, када синтагму „казна затвора од пет година или тежа казна“ тумачи на начин да то не укључује и казну од пет година затвора, него само оне затворске казне које прелазе пет година затвора.

Наведени приговор Захтјева о повреди Кривичног закона у цитираној законској одредби је истицан и у жалби браниоца осуђеног на првостепену пресуду, па је одбијајући такав приговор као неоснован другостепени суд дао врло детаљне, јасне и

увјерљиве разлоге у образложењу побијане пресуде (страна 5. пасус 2. и 3.) због којих Кривични законик у конкретном случају није блажи закон, те да и његовом примјеном на конкретан случај радње осуђеног манифестују све елементе бића кривичног дјела обљуба злоупотребом положаја у покушају. Дате разлоге у пресуди другостепеног суда као мјеродавно образложење прихвата и овај суд у цјелости.

Из наведених разлога, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене, на што се и у одговору замјенице главног републичког јавног тужиоца на тај Захтјев правилно указује, ради чега је овај суд у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучио као у изреци, тако што је Захтјев, као неоснован, одбијен.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић